

Bostadslös men inte hemlös

Novell av Björn Ljungquist

Siverts första vinter i Göteborg, var nära katastrofens rand. Hans magra undernärda kropp blev snabbt försvarslösare mot svälten, alkoholen och den allt mer kännbara nattkylan. Han hade drivit runt i stan i nästan åtta månader, när det började märkas på allvar, att han tillhörde den kategorin som brukade kallas "de utslagna". På dagarna fanns det alltid lite värme att få inne på centralstationen eller något av de stora inbyggda affärscentra som staden ståtade med. Men så fort mörkret föll, så blev han och hans gelikar ett lovligt villebråd för ordningsvakter och poliser.

När Sivert blev uppsagd, hade han stått och tillverkat instrumenbrädor och dörrsidor för bilar, i tjugofyra år. Nedläggningen av fabriken kom hastigt och utan förvarning. Företaget som hade haft en ny storägare, sedan ett par år, ansåg att produktionen där inte längre var lönsam. Personbilsfabriken som dom var underleverantörer till hade pressat priserna ytterligare vid senaste upphandlingen, men arbetarna kunde inte springa fortare för det. Nedläggningen gjorde nästan hela den lilla Dalsländska kommunens befolkning arbetslös. Sivert trodde att nästan en tredjedel av dom som var arbetslösa, jobbade på fabriken, eller på något annat sätt hade med den att göra.

Sivert som nyss fyllt fyrtio blev väl inte glad, men trodde väl inte att det skulle gå så illa. Göteborg låg ju bara på någon timmas avstånd och det var ju en stor stad med massor av arbeten. Så redan veckan efter avtackningskaffet på fabriken, satte han sig på tåget. En del av avgångsvederlaget offrade han på att göra sig skuldfri hos hyresvärden. Han packade in sina pinaler i garaget hos en gammal kompis och lovade att skicka efter dem så fort han hade ordnat det för sig i den stora staden.

I början hade han bott på ett vandrarhem som låg på ett gammalt militärområde i de östra stadsdelarna. Det var relativt billigt och även om han inte tyckte att han slösade, så såg han slantarna försvinna i en allt snabbare takt. Stan hade flera stora arbetsförmedlingskontor och Sivert brukade gå runt till dem. Snabbt fick han lära sig att knappa in sitt födelsenummer på en dataterminal och kunde sedan kolla runt på vilka olika arbeten som erbjöds. Redan den första veckan sökte han ett dussin olika jobb. Det var allt från industriarbete till enklare servicetjänster. Men varje gång fick han samma huvudskakning till svar: "Lessen, men vi har för många sökande redan".

När några månader gått, blev det trevligare att sitta ute i en park och dricka en pilsner, än att springa runt och krusa ogina arbetsgivare. På parkbänkarna mötte han en massa kamrater, som hade ungefär samma livssituation som honom och i vissa fall ännu värre. När det började att gå helt utför, visste han inte riktigt. I umgänget i parken var det vanligt att man delade på en helflaska och i början innan han var riktigt införstådd med hur det fungerade, hade han bränt den större delen av det han hade kvar av sitt kapital. Hans inkomst för att göra instrumentbrädor på fabriken hade inte varit så stor och det resulterade i den lägsta arbetslöshetsersättningen som fanns på Arbetslöshetskassan.

På något sätt blev det allt längre och längre mellan besöken på arbetsförmedlingen. Vid ett par tillfällen hade hans handläggare sagt till honom att han måste gå på en "söka jobbkurs", men det såg han ingen nytta med. Han hade ju sökt så många jobb, den senaste tiden, så det var han närmast expert på.

Alkoholkonsumtionen blev allt större och Sivert fattade inte riktigt vad som hände den dagen som han blev utslängd från vandrarhemmet. Han hade visserligen varit

berusad, men tyckte ändå inte att föreståndaren hade rätt att säga vad som helst till honom. Följden blev att polisen kom och lät Sivert tillbringa natten i en fyllecell, ett kallt rum på drygt tre kvadratmeter, med en galonklädd madrass på golvet som enda inredning.

På morgonen när han handgripligen blev utslängd, hade han också gjort sig ovän med polismannen som skrev ut honom. Han ville ha en massa uppgifter om Sivert och kontrollerade dessutom att han inte var i straffregistret. Sivert tog väldigt illa vid sig av behandlingen och det slutade med att han bad polisen fara och flyga.

Utan bostad skingrades hans tillhörigheter snabbt. I början kamperade han med en tillfällig kompis i ett gammalt rivningsfärdigt landshövdingehus, nere i Majorna. Oftast gick det rätt bra, men ibland kom det några barska vakter och körde ut dem. De skyllde på brandfaran, men kåken hade säkert mått bättre av att få brinna ner, än att stå kvar som ett ruckel.

Många nätter vandrade Sivert runt i stan och lärde sig efter ett tag att vissa portar tog lång tid på sig att gå igen. Ibland kunde han därför smita in, när det var någon sen hyresgäst som kom hem, eller någon som skulle ut och rasta sin hund. Då var det bara att smyga antingen högst upp till vindsdörren, eller ned i källaren. Visserligen var det hårt och obekvämt, men han slapp minusgraderna.

Första gången han hörde talas om Stadsmissionen, var när han passerade en kyrka som alltid brukade vara stängd, men just den här dagen hade någon tänt två marschaller utanför. Eldslågorna associerade till värme och Sivert drogs till den stora kyrkoporten. Där välkomnades han in i kyrkan av en medelålders man, som varken rynkade på näsan över hans klädsel, eller visade att han tycket att Sivert luktade illa.

Han blev anvisad en plats och en kvinna kom fram till honom och frågade om han ville ha något att äta.

– Jag har inga pengar, sade Sivert, men kvinnan log mot honom och sa:

– I Herrens hus behöver man inga pengar. Här finns det mat och husrum för alla som behöver.

Sivert fattade inte riktigt varför hon var så snäll mot honom, men eftersom han var både hungrig och trött accepterade han erbjudandet. Fanns det någon som ville ge honom mat, utan att få betalt, då var det ju bara bra.

Efter det första besöket i kyrkan, blev det allt vanligare att Sivert styrde sina steg dit. En kväll när han var särskilt frusen och kände sig eländig, gick han dit tidigt, i stället för att försöka leta redan på några kompisar som kunde tänkas ha lite kvar i en flaska. I kyrkan hade det varit som vanligt, men med den skillnaden att vagnen med matkantiner ännu inte körts fram. I stället stod det en karl längst fram och pratade. Han stod vänd ut mot lokalen, han ansikte lyste av en förunderlig tillit och hans ord trollband Sivert. Det satt ett tjugotal andra personer i bänkarna och Sivert gled ned i en av de bakre bänkraderna. Att det som mannen talade om handlade om Jesus förstod Sivert, han hade aldrig varit religiös, men han var allmänbildad.

– Sedan bad han människorna sätta sig i gräset, förkunnade mannen. Och han tog de fem brödstyckena och de två fiskarna, såg upp mot himmelen och tackade Gud för dem. Sedan bröt han itu brödstyckena och gav dem till lärjungarna och de delade ut dem till folket.

Sivert målade upp mannens berättelse i sitt huvud. Det handlade ju om en som gav bort mat, utan att ta betalt. Att han blev bjuden härinne i kyrkan var alltså inte någon engångsföreteelse.

– Och när man till slut samlade ihop allt det som blev över, fortsatte mannen. Blev det tolv fulla korgar.

Mannen talade länge och när han slutade bad han att alla skulle förena sig med honom i en bön. Sivert hade inte bett sedan småskolan, då alla tvingades be till maten. Men nu föll han ändå med in i bönen. Mannen längst fram i kyrkan bad på ett så enkelt och naturligt sätt, så det kändes inte ens genant att knäppa händerna och följa med.

– Och därför ber vi dig Herre, ta hand om alla våra Bröder som saknar bostad och lider ont. Ge dem dagens bröd och en plats att sova på. För detta tackar vi Dig.

Efter bönen var Sivert omtumlad. Karlen där framme brydde sig om dem som inte hade någonstans att bo och inte heller hade pengar till mat. Den vanliga matvagnen kördes in och han sneglade på mannen som stått längst fram och talat. Han verkade inte ett dugg annorlunda än alla andra härinne. Kanske bara lite renare och med helare kläder. Sivert fick en djup tallrik med köttstuvning och en bit bröd. Han satte sig i en bänk och började äta.

– Vad trevligt att se dig, hörde han mannen säga. Jag har sett dig här några gången förut, sade han. Men inte haft tillfälle att hälsa på dig. Tycker du om att komma hit?

Sivert tittade skyggt upp.

– Ja, svarade han. Jag har ju ingen annanstans att gå.

– Hit hos på Stadsmissionen är du alltid välkommen, sade mannen och såg ut som om han verkligen menade det.

Allt eftersom tiden gick blev Sivert en allt mer sedd gäst i kyrkan. Han kom snabbt underfund med att den ärlighet och anda, som fanns därinne, var något annat än vad som gällde ute bland uteliggarna på parkbänkarna. Han hade visserligen inte kunnat hålla sig utan söp till varje gång som han kunde kvittera ut sina a-kassepengar, men en gång när han hade några kronor kvar och kom till kyrkan ficka han en ingivelse.

– Jag skulle vilja skänka de här, sade han till mannen som brukade prata i kyrkan och höll fram pengarna.

– Skänka pengar, sa mannen. Behöver inte du dom själv då?

– Nä, jag bara super upp dom. Det är bättre att ni tar dom och hjälper någon annan.

Mannen satte sig ned och bad Sivert sätta sig bredvid honom.

– Du har varit en trogen gäst hos oss hela vintern, sade han. Nu när det blir lite varmare ute så kommer kyrkan här att vara stängd. Vad skall du gör då?

– Jag vet inte, svarade Sivert. Jag hittar väl alltid på något.

– Vågar jag fråga dig om du vill komma till oss på en Gudstjänst? Det skulle vara roligt.

Sivert gick på Gudstjänsten och där mötte han Jesus. Det var samma Jesus som han hade hört talas om i ett par månader nu. Men när han mötte honom var det som om något självklart hände. Plötsligt förstod han allt det här som mannen talat om och även det som prästen i kyrkan sade. Det var ju Jesus som gällde. Fyllan, kompisarna och det ständiga sökandet efter någonstans att sova, var ingenting mot att veta att man var vän med Jesus.

Sakta men säkert började han ändra sitt livsmönster. Han fick en plats på Stadsmissionens Härbärke, började sköta sin hygien och kunde också köpa lite kläder i Missionens butik. De avbrutna besöken hos arbetsförmedlingarna återupptogs och efter ett par månaders sökande blev han erbjuden en tillfällig plats på ett bygge.

I och med att Sivert fick ett jobb, om än tillfälligt, så kom hans liv in i mer regelbundna vanor. Han måste upp varje morgon och fick då inte vara vare sig bakfull eller osnygg. Stegvis återgick han till ett människovärdigt liv. Hans gamla självömkan ersattes av glädjen av att ha ett jobb och arbetskamrater.

Efter några veckor frågade mannen som brukade prata i kyrkan om Sivert ville vittna inför församlingen. Utan att egentligen veta vad det var att vittna, svarade han ja. Han fick några korta instruktioner om formalia, nästa tillfälle han besökte gudstjänstlokalen.

– Du behöver bara tala fritt ur hjärtat, sade mannen.

Den dagen Sivert debuterade i kyrkan var han märkbart nervös. Han hade visserligen Jesus på sin sida, men i lokalen satt många av hans tidigare olycksbröder och vad skulle de tycka.

– Jag är ombedd att vittna, sade han med darrande stämma. Och det jag skall vittna om är min egen oförmåga att själv bestämma över mitt liv. De flesta av er har sett mig förut. Jag har varit en av de andra hemlösa.

Han kände att orden gick in hos åhörarna och blev lite säkrare.

– När jag tappade fotfästet i tillvaron, fortsatte han. Då försökte jag inte rätta till det. Jag blev av med jobbet, började supa och missköta mig och tog inget ansvar. I stället ömkade jag mig själv. Jag var missgynnad och alla andra var emot mig. Så fortgick det under mer än ett halvt år, innan jag hittade mitt hem hos Jesus.

Han tittade ut för församlingen.

– Efter att ha supit och misskött mig upptäckte jag att det inte var det liv som Jesus hade satt mig här på jorden för att leva. Jag var i det läget en skam för människosläktet. Efter det att jag mött Jesus så ser jag allt i ett mycket klarare ljus. Vi har alla ansvar för oss själva och kan inte skylla på någon annan. Visserligen kan det vara nog så svårt att klassas i samhället som "hemlös". Men det vill jag säga er. Jag är kanske bostadslös, men mitt hem har jag funnit hos Jesus och det är där jag känner att jag verkligen hör hemma. Så i en framtid när vi ses så kom ihåg att här går en kille som visserligen inte har någon bostad i dag, men han har ett hem.